

**OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNOG
PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE I FINACIJSKIH PLANOVA
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA 2013. GODINU**

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. MAKROEKONOMSKI OKVIR	4
3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	6
4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	9
5. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	11
6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	12
7. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI	13
8. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE....	15

1. UVOD

Razdoblje od izrade izmjena i dopuna državnog proračuna za 2013. do danas obilježilo je ostvarenje negativnih makroekonomskih rizika te posljedično nižeg ekonomskog rasta od očekivanog. Takva kretanja prvenstveno su uzrokovana nepovoljnim gospodarskim kretanjima u međunarodnom okruženju, sporijom dinamikom investicija javnog sektora i nužnosti daljnjih proračunskih ušteda. Slijedom navedenog, projekcija ekonomskog rasta u 2013. godini smanjena je s prvotno očekivanih 0,7% na 0,2%.

Slabija ekonomska kretanja utjecala su na očekivanje nižeg ostvarenja proračunskih prihoda i to za 2,9 milijardi kuna manje nego od prethodno planiranih. Promatrano po kategorijama, najveće smanjenje očekuje se kod prihoda od poreza na dodanu vrijednost zbog slabije ekonomske aktivnosti te nižih prihoda od trošarina i doprinosa. Pojačano korištenje oslobođenja za reinvestiranu dobit također je dovelo do smanjenja očekivanih prihoda od poreza na dobit. Korigirane su i EU pomoći koje su optimistično planirane. S druge strane, pozitivan efekt na prikupljanje proračunskih prihoda imale su mjere usmjerene na bolju naplatu poreznih prihoda. Ukupni rashodi povećavaju se za 3,2 milijarde kuna u odnosu na prethodno planirane prvenstveno zbog sanacije zdravstva. Povećanje rashoda za plaće, mirovine, naknade nezaposlenima i ostale socijalne naknade bit će osigurano kroz preraspodjelu i dodatnu racionalizaciju poslovanja. Opisana kretanja prihoda i rashoda rezultirat će ukupnim manjkom državnog proračuna od 16,3 milijarde kuna, čime se on povećava s prvotno planiranih 3% BDP-a na 4,8% BDP-a u 2013. godini.

U odnosu na 2012. godinu planirani proračunski prihodi veći su za 682 milijuna kuna. Na povećanje prihoda utjecalo je ukidanje nulte stope PDV-a, aktivnosti usmjerene boljoj naplati poreza i fiskalizacija. Istodobno su zabilježeni negativni pritisci na smanjenje državnih prihoda temeljem gubitka carinskih prihoda, smanjenja prihoda zbog korištenja olakšica za reinvestiranu dobit te smanjenja stope PDV-a u turizmu i ugostiteljskim uslugama u svrhu povećanja konkurentnosti. Istodobno, rashodi su povećani za 7 milijardi kuna zbog porasta financijskih rashoda, restrukturiranja zdravstvenog sustava te uplata u EU proračun, dok su uštede ostvarene na rashodima za zaposlene i subvencijama. Zbog novih kategorija rashoda postojeće fiskalno pravilo za 2013. godinu neće biti zadovoljeno.

U odnosu na 2012. godinu proračunski manjak opće države povećat će se s 3,4% BDP-a u na 5,5% BDP-a u 2013. godini. Povećanje proračunskog manjka rezultat je troška restrukturiranja zdravstva kao i troškova koji proizlaze iz članstva u EU. Učinak jednokratnih mjera iznosi oko 1,5% BDP-a (zdravstvo i PDV), dok strukturno povećanje proračunskog manjka iznosi 0,7% BDP-a (uplata u EU proračun i gubitak prihoda od carina), što zajedno iznosi 2,2% BDP-a. Bez tih učinaka, manjak državnog proračuna iznosio bi 2,6% BDP-a, tj. 3,3% na razini opće države, što je manje nego prethodne godine.

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR

U razdoblju od izrade prvog rebalansa proračuna iz 2013. godine do danas došlo je do materijalizacije nekih negativnih rizika kojima su bile izložene projekcije gospodarskog rasta. Nepovoljna gospodarska kretanja u međunarodnom okruženju, prije svega u EU, u prvom dijelu 2013. godine dovela su do korekcija naniže makroekonomskih projekcija za većinu zemalja hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera. Budući da su i u domaćem gospodarstvu negativna kretanja gospodarske aktivnosti nastavljena u prvom polugodištu 2013. godine, ove makroekonomske projekcije, koje su bile temelj i za izradu Smjernica makroekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2014. – 2016. godine, također su korigirane naniže u usporedbi s prethodnim projekcijama Vlade RH iz travnja ove godine. Tako je projekcija gospodarskog rasta za 2013. godinu s 0,7% snižena na 0,2%.

Prije svega, investicije šireg javnog sektora planirane za 2013. godinu u znatnoj mjeri su korigirane naniže kao rezultat manjeg ukupnog obujma investicija javnih poduzeća nego što je to prethodno bilo predviđeno, zatim sporije dinamike nekih značajnih kapitalnih projekata te nužnosti daljnjih ušteda u proračunu opće države. Isto tako, znatno je naniže korigirana i projekcija rasta izvoza roba i usluga, što prvenstveno odražava nepovoljna dosadašnja ostvarenja izvoza roba u 2013. godini, slabljenje dinamike inozemne potražnje te gubitak tržišta zemalja CEFTA-e u drugom dijelu godine, ali i poteškoće izvoznog sektora vezane uz prijelazno razdoblje prilagodbe zajedničkom tržištu EU. S druge strane, stope promjene državne potrošnje te potrošnje kućanstava korigirane su naviše. Kretanje potrošnje kućanstava korigirano je prvenstveno kao rezultat ostvarenja u drugom tromjesečju 2013. godine te kretanja relevantnih visokofrekventnih pokazatelja u dosadašnjem dijelu godine dok su kod državne potrošnje uzete su u obzir izmijenjene projekcije ostvarenja njenih sastavnica pretežno s rashodne strane proračuna. Na temelju kretanja indeksa potrošačkih cijena u dosadašnjem dijelu 2013. godine, projekcija prosječne inflacije potrošačkih cijena također je korigirana naniže u odnosu na ranija očekivanja te iznosi 2,4%.

Bruto domaći proizvod je u prvom polugodištu 2013. godine zabilježio realni međugodišnji pad od 1,1%, što je proizašlo iz smanjenja od 1,5% u prvom tromjesečju te 0,7% u drugom tromjesečju 2013. godine. Sve komponente s rashodne strane bruto domaćeg proizvoda, s izuzetkom državne potrošnje, zabilježile su realno međugodišnje smanjenje u prvom polugodištu 2013. godine. Što se tiče ostatka 2013. godine, iako kretanja određenih makroekonomskih pokazatelja ukazuju na mogućnost preokreta u trendu gospodarske aktivnosti, većina visokofrekventnih pokazatelja, kao što je to slučaj s indeksom industrijske proizvodnje, indeksom građevinskih radova ili pokazateljima tržišta rada, nastavlja bilježiti negativna ostvarenja.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji*

	2011.	2012.	I - III 2013.	IV - VI 2013.	VII - IX 2013.	I - IX 2013.
Bruto domaći proizvod, realno, međugod. promjena u %	0,0	-2,0	-1,5	-0,7	-	-
Industrijska proizvodnja, kal. pr., međugod. promjena u %	-1,2	-5,5	1,1	-2,5	-3,9	-1,8
Promet od trgovine na malo, kal. pr., međugod. promjena u %	1,0	-4,3	-4,0	1,2	0,9	-0,4
Broj noćenja turista, međugod. promjena u %	7,0	4,0	9,9	4,3	2,7	3,1
Indeks građevinskih radova, kal. pr., međugod. promjena u %	-8,7	-9,7	-5,1	-4,6	-	-
Indeks potrošačkih cijena, međugod. promjena u %	2,3	3,4	4,6	2,3	1,8	2,9
Prosječna mjesečna bruto plaća (HRK)	7.796	7.875	7.941	7.951	-	-
Broj registriranih nezaposlenih	305.333	324.323	371.987	335.652	317.901	341.847
Broj nezaposlenih prema anketi o radnoj snazi	232.000	272.000	296.000	278.000	-	-
Stopa registrirane nezaposlenosti (%)	17,8	18,9	21,7	19,7	18,7	20,0
Stopa anketne nezaposlenosti (%)	13,5	15,8	18,0	16,5	-	-
Izvoz roba, HRK, međugod. promjena u %	9,8	1,6	-7,6	-1,4	-	-
Uvoz roba, HRK, međugod. promjena u %	9,7	0,7	-6,0	5,9	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

*Napomena: ostvarenja pojedinih pokazatelja nadopunjena su vrijednostima nedostupnim u vrijeme izrade Smjernica ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2014. – 2016. godine

Projekcija gospodarskog rasta u 2013. godini temeljena je prvenstveno na rastu predviđenih investicija javnog sektora, nastavku blagog oporavka potrošnje kućanstava te dobrim rezultatima u turističkoj djelatnosti. Neznatan realni rast bruto domaćeg proizvoda projiciran za 2013. godinu gotovo je u cijelosti rezultat povećanja domaće potražnje, pri čemu će najveći pozitivan doprinos doći od bruto investicija u fiksni kapital, dok će doprinos neto inozemne potražnje, nakon četiri godine pozitivnih doprinosa, biti blago negativan. Unatoč nepovoljnim kretanjima na tržištu rada, nastavku procesa razduživanja kućanstava te utjecaju dosad provedenih mjera fiskalne politike, za cijelu 2013. godinu očekuje se realni pad potrošnje kućanstava od samo 0,3%. Nastavno na realni rast ove komponente BDP-a zabilježen u drugom tromjesečju 2013. godine, ovakva projekcija temelji se na oporavku povjerenja potrošača, prvenstveno uslijed pristupanja Hrvatske EU, vidljivom u dosadašnjem dijelu godine. Blago pozitivan doprinos rastu BDP-a doći će od promjena zaliha te od državne potrošnje za koju se na razini godine, kao što je ranije spomenuto, očekuje realni rast od 0,3%. Bruto investicije u fiksni kapital zabilježit će realni rast od 3,3%, kao rezultat snažnog rasta u drugom polugodištu, a posebice u zadnjem tromjesečju 2013. godine. Ovaj rast investicija odnosi se na investicijski ciklus javnog sektora, prije svega javnih poduzeća, dok će privatne investicije nastaviti s umjerenim realnim padom, znatno slabijim u odnosu na prethodnu godinu. Predviđa se realno smanjenje izvoza roba i usluga od 0,5% što će odražavati nešto slabiju inozemnu potražnju, posebno početkom godine, te gubitak tržišta zemalja CEFTA-e kao i prilagodbu novom trgovinskom režimu u drugom dijelu godine. Međutim, ovdje valja spomenuti kako se negativna kretanja u 2013. godini odnose na robni izvoz dok se od strane izvoza usluga, sudeći prema objavljenim fizičkim pokazateljima u turizmu, očekuje povoljno ostvarenje. Rast uvoza roba i usluga od 0,6% u 2013. godini odnosi se prvenstveno na uvoz generiran prije spomenutim investicijama javnih poduzeća te uvoz uvjetovan promjenom trgovinskog režima. Kao rezultat znatnih administrativnih utjecaja iz ove i prošle godine te slabih domaćih i uvoznih inflatornih pritisaka, u 2013. godini se očekuje rast indeksa potrošačkih cijena od 2,4%. Kretanja na tržištu rada u 2013. godini biti će iznova nepovoljna, a anketna stopa nezaposlenosti dostići će 17,6%.

3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Tijekom 2013. godine gospodarski pad bio je veći od očekivanog, pa su se stoga promijenile i makroekonomske pretpostavke za tekuću godinu, a takvo kretanje gospodarstva imalo je negativan učinak na prikupljanje proračunskih prihoda. Također, zbog ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju došlo je do jednokratnog smanjenja prihoda od poreza na dodanu vrijednost zbog drugačijeg obračuna PDV-a pri uvozu. Uz navedeno, značajan učinak na smanjenje poreznih prihoda imala je i odredba kojom se ne oporezuje reinvestirana dobit. S druge strane, pozitivan efekt na prikupljanje proračunskih prihoda imale su uplate jednokratnih prihoda, te provedba niza mjera usmjerenih na bolju naplatu poreznih prihoda. Iz tog razloga, nužna je korekcija proračunskih prihoda planirana planom proračuna iz travnja 2013. godine. Sukladno navedenom, u 2013. očekuju se ukupni prihodi proračuna u iznosu od 110,5 milijardi kuna, što predstavlja smanjenje od 2,9 milijardi kuna u odnosu na prethodno planirane. Pritom prihodi poslovanja iznose 110,3 milijarde kuna, a prihodi od prodaje nefinancijske imovine 268,3 milijuna kuna.

Porezni prihodi

Porezni prihodi izmjenama i dopunama proračuna za 2013. godinu bilježe najveće smanjenje i to u iznosu od 2,4 milijarde kuna, te su planirani u iznosu od 63,8 milijardi kuna. Pri tome najveće smanjenje bilježi prihod od PDV-a, te prihod od poreza na dobit.

Porez na dohodak

Prihod od poreza na dohodak prema novom planu za 2013. godinu iznosi 1,3 milijarde kuna i za 105 milijuna kuna je veći u odnosu na plan proračuna iz travnja. Prihodi od poreza na dohodak povećani su prvenstveno radi manjeg povrata poreza po godišnjim prijavama za 2012. godinu nego li se to očekivalo.

Porez na dobit

Prihod od poreza na dobit prema novom planu za 2013. godinu iznosi 6,4 milijarde kuna i za 888,9 milijuna kuna je manji od ranije planiranog. Osnovni razlog smanjenja očekivanih prihoda od poreza na dobit jest veće smanjenje osnovice za obračun poreza po osnovi reinvestirane dobiti nego li je to bilo očekivano u vrijeme izrade proračuna.

Porez na imovinu

Prihod od poreza na promet nekretnina iznosi 445,1 milijun kuna, a u odnosu na važeći proračun povećava se za 48,8 milijuna kuna.

Porez na dodanu vrijednost

Prihod od poreza na dodanu vrijednost izmjenama i dopunama proračuna bilježi najveće smanjenje i to za 1,6 milijardi kuna, te iznosi 41,4 milijarde kuna. Osnovni razlog smanjenja prihoda od poreza na dodanu vrijednost jest jednokratni efekt gubitka prihoda od PDV-a pri uvozu, a zbog drugačijeg obračuna uslijed pristupanja RH u EU. Iako je prisutno i daljnje smanjenje potrošnje, gubitak PDV-a po toj osnovi nadoknađuje se pojačanim mjerama naplate poreznih prihoda, prvenstveno starih dugovanja te naplatom po osnovi reprograma. Također, tijekom 2013. godine postupno su uvedene fiskalne blagajne što je rezultiralo pojačanom poreznom disciplinom te boljom naplatom poreznih prihoda kod prometa gotovine.

Posebni porezi i trošarine

Prihod od trošarina, prema prijedlogu izmjena i dopuna proračuna za 2013. godinu, bilježi smanjenje od 134,1 milijun kuna u odnosu na važeći plan, a iznosi 11,7 milijardi kuna. Smanjenje originalne projekcije prihoda rezultat je smanjenja potrošnje trošarinskih proizvoda, prvenstveno duhanskih proizvoda. Najveće promjene u prihodima od trošarina vidljive su kod trošarina na energente i električnu energiju te trošarina na duhanske proizvode. Pri tome, prihod od trošarina na energente i električnu energiju bilježi povećanje od 125 milijuna kuna te iznosi 6,3 milijarde kuna. Povećanje prihoda od trošarina na energente i električnu energiju rezultat je povećanja iznosa trošarina na naftne derivate. Naime, početkom rujna provedeno je povećanje trošarina, ali bez utjecaja na cijenu istih jer je za isti iznos smanjena premija energetskih subjekata. Prihod od trošarina na duhanske proizvode novim planom za 2013. godinu smanjuje se za 275,2 milijuna kuna, a iznosi 3,7 milijardi kuna. Ovo smanjenje rezultat je nešto manje potrošnje duhanskih proizvoda nego li se prethodno očekivalo. Naime, krajem 2012. godine, a prije povećanja trošarina na cigarete, proizvođači cigareta nagomilali su zalihe, kojima su pokrili dio potreba s početka 2013. godine. Također, zbog povećanja trošarina na cigarete dolazi do prelaska određenog broja pušača na jeftinije cigarete, što se onda očituje i u prikupljenim trošarinskim prihodima po ovoj osnovi.

Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije

Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije u odnosu na važeći plan proračuna povećava se za 26,9 milijuna kuna te iznosi 1,2 milijarde kuna.

Doprinosi

Novim planom za 2013. godinu prihodi od socijalnih doprinosa projicirani su u iznosu od 37,5 milijardi kuna i bilježe smanjenje od 176,5 milijuna kuna u odnosu na važeći plan. Prihodi po osnovi doprinosa smanjuju se zbog negativnih kretanja na tržištu rada. Međutim, pad ovih prihoda bio bi još izraženiji da ne postoji intenzivan rad Porezne uprave na naplati starih dugovanja, prvenstveno po osnovi reprograma.

Pomoći

Prihodi od pomoći prema novom planu za 2013. planirani su u iznosu od 2,2 milijarde kuna te se u odnosu na važeći plan smanjuju za 490,1 milijun kuna. Prihodi od pomoći planirani su prema očekivanjima proračunskih korisnika o mogućnosti ostvarivanja istih. Oko 95% svih prihoda od pomoći odnosi se na povlačenje sredstava iz fondova EU.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine novim planom za 2013. godinu povećavaju se za 221,1 milijun kuna i iznose 2 milijarde kuna. Ovo povećanje generirano je prvenstveno na stavci prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima, te prihoda od koncesija. Po stavci koncesija planirana je uplata od oko 300 milijuna kuna za 4G mrežu. Na stavci prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima planira se povlačenje sredstava od dobiti državnih poduzeća. Neke stavke novim prijedlogom proračuna se smanjuju i to ponajviše prihodi od dividendi zbog manje uplate dividende INA-e nego li je to planirano.

Prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima

Prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima novim planom za 2013. godinu nisu se značajnije mijenjali u odnosu na važeći plan i iznose 4,2 milijarde kuna.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija nisu značajnije mijenjani u odnosu na važeći plan i iznose 74,9 milijuna kuna, a planiraju ih sami korisnici.

Prihodi od kazni i upravnih mjera

Prihodi od kazni i upravnih mjera novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 552,8 milijuna kuna te se povećavaju za 25,6 milijuna kuna u odnosu na važeći plan.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine se novim planom za 2013. godinu smanjuju za 21,5 milijuna kuna i iznose 268,3 milijuna kuna.

Tablica 2. Usporedba prihoda državnog proračuna planiranih planom i izmjenama i dopunama za 2013. godinu

(milijuni HRK)	Plan 2013.	Povećanje / smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
PRIHODI POSLOVANJA	113.110	-2.859	110.251	97,5
1. Prihodi od poreza	66.217	-2.443	63.774	96,3
Porez na dohodak	1.244	105	1.349	108,4
Porez na dobit	7.283	-889	6.394	87,8
Porezi na imovinu	396	49	445	112,3
Porezi na robu i usluge	56.148	-1.735	54.413	96,9
- Porez na dodanu vrijednost	42.959	-1.601	41.358	96,3
- Porez na promet	130	4	134	103,1
- Posebni porezi i trošarine	11.798	-134	11.664	98,9
- Ostali porezi na robu i usluge	529	-14	516	97,4
- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	34	2	37	106,6
- Naknade za priređivanje igara na sreću	698	7	705	101,1
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.143	27	1.170	102,4
Ostali prihodi od poreza	3	0	3	113,3
2. Doprinosi	37.635	-176	37.458	99,5
3. Pomoći	2.728	-490	2.237	82,0
4. Prihodi od imovine	1.729	221	1.951	112,8
5. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	4.199	4	4.202	100,1
6. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	75	0	75	100,0
7. Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	527	26	553	104,9
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	290	-22	268	92,6
UKUPNI PRIHODI PRORAČUNA	113.400	-2.881	110.519	97,5

Izvor: Ministarstvo financija

4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. godinu ukupni rashodi povećavaju se sa 123,6 milijardi kuna na 126,8 milijarde kuna, odnosno za 3,2 milijarde kuna.

Povećanja na rashodovnoj strani rezultat su prvenstveno povećanja naknada građanima i kućanstvima u iznosu od 3,6 milijardi kuna u okviru kojih su predviđena dodatna sredstva za Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, budući da su u lipnju podmirene obveze zdravstvenih ustanova u sanaciji i HZZO-a u iznosu od 3,3 milijarde kuna. Dio potreba za povećanjem rashoda i to rashoda za zaposlene, mirovine, naknade za nezaposlene i socijalne naknade osiguran je preraspodjelom i dodatnom racionalizacijom poslovanja.

Rezultat racionalizacije vidljiv je u smanjenju ukupnih materijalnih troškova za 379,1 milijuna kuna. Smanjene su i subvencije za 377,1 milijuna kuna, pomoći u iznosu od 87,2 milijuna kuna te ostali rashodi za 248,3 milijuna kuna, dok je najveće smanjenje ostvareno na rashodima za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 422,3 milijuna kuna, prvenstveno zbog sporije realizacije investicijskih projekata.

Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Tablica 3. Rashodi državnog proračuna

(milijuni HRK)	2012.	Plan 2013.	Indeks P13/12.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks NP/13/P13.
UKUPNO	119.838	123.646	103,2	3.159	126.805	102,6
3 Rashodi poslovanja	118.730	121.448	102,3	3.581	125.029	102,9
31 Rashodi za zaposlene	22.395	20.687	92,4	1.064	21.751	105,1
32 Materijalni rashodi	8.241	8.767	106,4	-379	8.388	95,7
34 Financijski rashodi	8.822	10.052	113,9	-12	10.040	99,9
35 Subvencije	5.762	5.989	103,9	-377	5.612	93,7
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	4.755	6.731	141,5	-87	6.643	98,7
37 Naknade građ. i kućan. na tem. osig. i dr. naknade	64.374	63.975	99,4	3.620	67.595	105,7
38 Ostali rashodi	4.381	5.249	119,8	-248	5.000	95,3
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.108	2.198	198,4	-422	1.776	80,8

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodi poslovanja

Rashodi poslovanja iznose 125 milijardi kuna. Od ukupnih rashoda poslovanja najveći dio odnosi se na:

- naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u iznosu od 67,6 milijardi kuna što je za 5,7% više u odnosu na prvotni plan,
- rashode za zaposlene u iznosu od 21,8 milijardi kuna koji se povećavaju za 5,1% u odnosu na plan iz travnja 2013.

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene izmjenama i dopunama državnog proračuna povećavaju se za 1,1 milijardu kuna. Navedeni rast prvenstveno proizlazi iz potrebe za osiguranjem dodatnih sredstava za isplatu plaća zaposlenima u sustavu znanosti i obrazovanja u iznosu od 682,9 milijuna kuna te Ministarstvu unutarnjih poslova u iznosu od 365,9 milijuna kuna.

Materijalni rashodi

Materijalni rashodi uključuju naknade troškova zaposlenima, rashode za tekuće i investicijsko održavanje, uredski materijal, energiju, usluge i drugo. Ovi rashodi smanjuju se za ukupno 379 milijuna kuna što ukazuje na bolje upravljanje resursima i racionalizaciju poslovanja. Smanjenja su provedena na većini kategorija materijalnih rashoda od čega najvećim dijelom na rashodima za materijal i energiju (145,7 milijuna kuna) i rashodima za usluge (119,8 milijuna kuna).

Financijski rashodi

Financijski rashodi ostaju na razini prvotnog plana odnosno na razini od 10 milijardi kuna.

Subvencije

Rashodi za subvencije smanjuju se za 377 milijuna kuna i to prvenstveno subvencije za restrukturiranje brodogradilišta zbog drugačije vremenske dinamike isplata istih nego što je planirano u travnju 2013.

Pomoći

Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države smanjuju se za 87,2 milijuna kuna. Povećanje doprinosa Republike Hrvatske proračunu Europske unije u iznosu od 64,1 milijuna kuna proizašlo iz povećanja rashoda proračuna EU u odnosu na njihov plan iz travnja, pokriveno je smanjenjima ostalih rashoda unutar ove skupine.

Naknade građanima i kućanstvima

Ovi rashodi povećavaju se za 3,6 milijardi kuna. Najznačajnije povećanje je na stavkama Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, budući da su u lipnju podmirene obveze zdravstvenih ustanova u sanaciji i HZZO u iznosu od 3,3 milijarde kuna. Dio potreba za povećanjem rashoda za mirovine u iznosu od 493,5 milijuna kuna, naknada nezaposlenima u iznosu od 295,1 milijun kuna, kao i socijalnih naknada u iznosu od 96,7 milijuna kuna, osiguran je preraspodjelom ostalih rashoda.

Ostali rashodi

Ostali rashodi smanjuju se za 248,3 milijuna kuna i to prvenstveno zbog smanjenja tekućih donacija i kapitalnih pomoći.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine smanjuju se za 422,4 milijuna kuna. Naime, nakon provedene analize stanja uočena je drugačija dinamika realizacije kapitalnih projekata financiranih iz sredstava Europske unije i zajmova od planirane te je stoga bilo potrebno korigirati planirane veličine.

Tablica 4. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

(milijuni HRK)	2012.	Plan 2013.	Indeks P13/12.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks NP/13/P13.
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.078	2.198	203,9	-422	1.776	80,8
41 Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	43	88	206,4	-18	70	79,9
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovi	955	1.609	168,5	-211	1.398	86,9
43 Rashodi za nabavu pl.metala i ost.pohr.vrijednost	3	6	168,6	-1	5	81,2
44 Strateške zalihe	3	363	10.829,3	-139	224	61,7
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinan. imovini	73	132	180,6	-54	79	59,4

Izvor: Ministarstvo financija

5. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupnih prihoda u iznosu od 110,5 milijardi kuna te ukupnih rashoda u iznosu od 126,8 milijardi kuna, planira se povećanje ukupnog manjka državnog proračuna s 10,2 na 16,3 milijardi kuna odnosno na razinu od 4,8% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda za 2013. godinu.

Tablica 5. Manjak/višak državnog proračuna

<i>(milijuni HRK)</i>	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
Prihodi (6+7)	113.400	-2.881	110.519	97,5
Prihodi poslovanja (6)	113.110	-2.859	110.251	97,5
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	290	-22	268	92,6
Rashodi (3+4)	123.646	3.159	126.805	102,6
Rashodi poslovanja (3)	121.452	3.578	125.029	102,9
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	2.195	-419	1.776	80,9
Ukupni manjak/višak	-10.247	-6.039	-16.286	
<i>% BDP-a</i>	-3,0		-4,8	

Izvor: Ministarstvo financija

6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Planirani manjak državnog proračuna financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova.

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 34,1 milijardu kuna. U isto vrijeme, ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planiraju se na razini od 17,9 milijardi kuna.

U strukturi primitaka od financijske imovine i zaduživanja najveći dio u iznosu od 18,4 milijarde kuna ili 53,9% čine primici od izdanih vrijednosnih papira, što se odnosi na financiranje putem obveznica na inozemnom financijskom tržištu u iznosu od 8,5 milijardi kuna te obveznica na domaćem financijskom tržištu u iznosu od 7,4 milijardi kuna. Primici od zaduživanja kreditima i zajmovima na domaćem i inozemnom financijskom tržištu čine najveći dio preostalog iznosa ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja za 2013. godinu te se planiraju u iznosu od 12,7 milijardi kuna. Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici iznose 3 milijarde kuna. Preostali dio primitaka čine primljene otplate (povrati) glavnice danih zajmova u iznosu od 52,5 milijuna kuna.

U strukturi izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova najveći dio od 17,9 milijardi kuna ili 64,8% imaju izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova. Najveći dio preostalog iznosa ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova odnosi se na izdatke za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire u ukupnom iznosu od 4 milijarde kuna. Preostali dio ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova odnosi se na izdatke za dane zajmove te izdatke za dionice i udjele u glavnici. Izdaci za dane zajmove su planirani u iznosu od 1,2 milijarde kuna, dok su izdaci za dionice i udjele u glavnici planirani u iznosu od 1,1 milijardu kuna.

Tablica 6. Ukupni prihodi, rashodi i financiranje državnog proračuna

(milijuni HRK)	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
PRIHODI POSLOVANJA	113.110	-946	110.251	97,5
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	290	0	268	92,6
RASHODI POSLOVANJA	121.448	3.581	125.029	102,9
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	2.198	-422	1.776	80,8
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	-10.247	-6.039	-16.286	158,9
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	29.364	4.785	34.149	116,3
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	19.117	-1.255	17.863	93,4
PROMJENA U STANJU DEPOZITA	0	0	0	
NETO FINANCIRANJE	10.247	6.039	16.286	

Izvor: Ministarstvo financija

7. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

Od 1. listopada 2013. s radom je započeo Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP), koji je zamijenio dotadašnju Agenciju za upravljanje državnom imovinom (AUDIO). Sukladno članku 25. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 94/2013), CERP je pravni slijednik u odnosu na sva prava i obveze AUDIO-a, sklopljene ugovore i pokrenute sudske i druge postupke u kojima je AUDIO jedna od stranaka.

Prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 5,1 milijardu kuna, što je smanjenje od 491,6 milijuna kuna u odnosu na prethodni plan. Takvom smanjenju pridonijeli su svi izvanproračunski korisnici. U strukturi ukupnih prihoda poslovanja najznačajniji izvor predstavljaju prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u iznosu od 2,6 milijardi kuna, a isti bilježe smanjenje u odnosu na prethodni plan za 240,5 milijuna kuna. Pritom se najveći dio ovih prihoda odnosi na prihode vodnog gospodarstva Hrvatskih voda, odnosno najveće smanjenje bilježe zajedno stavke naknada za zaštitu i korištenje voda te vodni doprinos. Slijedeća po veličini stavka su pomoći, a planirane su u iznosu od 1,8 milijardi kuna ili 140,5 milijuna kuna manje u odnosu na prethodni plan. Najveći dio ukupnih pomoći otpada na kapitalne pomoći iz državnog proračuna Hrvatskim cestama. Slijede prihodi od imovine, pri čemu najveći dio čine ostali prihodi od financijske imovine kod DAB-a. Prihodi od imovine svih izvanproračunskih korisnika su novim planom utvrđeni u iznosu od 673,6 milijuna kuna ili 105,7 milijuna kuna manje u odnosu na prethodni plan za 2013. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija novim planom za 2013. godinu iznose 44,8 milijuna kuna, što je za 5,9 milijuna kuna manje od prethodnog plana. Preostali dio prihoda poslovanja odnosi se na kazne, upravne mjere i ostale prihode koji iznose 3 milijuna kuna.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine novim planom za 2013. godinu iznose 7,1 milijun kuna, što je za 88 milijuna kuna manje u odnosu na prethodni plan izvanproračunskih korisnika, a odnose se na prihode od prodaje građevinskih objekata CERP-a.

Rashodi poslovanja izvanproračunskih korisnika novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 4,6 milijardi kuna, što je za 337,3 milijuna kuna više u odnosu na prethodni plan. Pritom su rashodi poslovanja DAB-a novim planom uvećani za 517,8 milijuna kuna, prvenstveno radi povećanja u naknadama građanima i kućanstvima u novcu, što je rezultat donošenja rješenja o nedostupnosti depozita Centar banke d.d. Zagreb iz rujna 2013. čime je nastala obveza DAB-a za isplatu osiguranih depozita. Ukupna obveza DAB-a iznosi oko 525 milijuna kuna, od čega će većina osiguranih depozita biti isplaćena do kraja 2013. a ostatak obveze za isplatu će se prenijeti u 2014. godinu.

U strukturi rashoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika najveći dio se odnosi na materijalne rashode, koji su povećani za 55,3 milijuna kuna, odnosno iznose 2,5 milijardi kuna. Navedeno povećanje se u najvećem dijelu odnosi na usluge tekućeg i investicijskog održavanja kod Hrvatskih cesta. Slijede ostali rashodi koji bilježe iznos od 587,4 milijuna kuna što čini smanjenje od 85,8 milijuna kuna. Najveći dio čine kapitalne pomoći Hrvatskih voda, koje ujedno bilježe i najveće smanjenje. Rashodi za naknade građanima i kućanstvima novim planom za 2013. bilježe iznos od 525,2 milijuna kuna. Kao što je već prethodno navedeno ovi rashodi bilježe povećanje zbog isplate osiguranih depozita DAB-a. Financijski rashodi su smanjeni za 132,7 milijuna kuna u odnosu na prethodni plan te iznose 511,8

milijuna kuna. Navedeno smanjenje financijskih rashoda je prvenstveno na poziciji kamata za primljene kredite i zajmove Hrvatskih cesta. Slijede rashodi za zaposlene u planiranom iznosu od 272,7 milijuna kuna, čime bilježe smanjenje u odnosu na prethodni plan za 36 milijuna kuna. Prestankom rada AUDIO-a, sukladno članku 81. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 94/2013), Državni ured za upravljanje državnom imovinom preuzeo je radnike zatečene u radnom odnosu u AUDIO-u, koji su danom preuzimanja postali državni službenici. Rashodi za pomoći iznose 204,2 milijuna kuna te se u odnosu na prethodni plan povećavaju za 31,3 milijuna kuna. Rashodi za subvencije se smanjuju za 12,9 milijuna kuna i novim planom iznose 6,7 milijuna kuna.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika novim planom za 2013. godinu smanjeni su za 274,6 milijuna kuna te iznose 2,4 milijarde kuna. Smanjenje se najvećim dijelom bilježi kod HC-a, prvenstveno na stavci ceste, željeznice i ostali prometni objekti, te kod FZOEU-a, prvenstveno na kategoriji ostalih građevinskih objekata.

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 5,1 milijardu kuna i ukupno planiranih rashoda u iznosu od 7,1 milijardu kuna, planirani manjak izvanproračunskih korisnika je povećan za 642,2 milijuna kuna odnosno s 1,3 na 2 milijarde kuna.

8. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE

Novim planom za 2013. godinu ukupni manjak proračuna konsolidirane opće države projiciran je na razini od 5,5% bruto domaćeg proizvoda. Pritom će manjak državnog proračuna iznositi 4,8% BDP-a, a izvanproračunskih korisnika 0,6% BDP-a, što je za 0,2 postotna boda više u odnosu na prvotni plan. U isto vrijeme, jedinice lokalne države imat će uravnotežen proračun.

Tablica 7. Procjena ukupnog manjka/viška konsolidirane opće države

% BDP-a	Plan 2013.	Novi plan 2013.
Ukupni manjak/višak, državni proračun	-3,0	-4,8
Ukupni manjak/višak, izvanproračunski korisnici	-0,4	-0,6
Ukupni manjak/višak, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	0,0	0,0
Ukupni manjak/višak proračuna opće države	-3,4	-5,5

Izvor: Ministarstvo financija

Sukladno planiranom manjku proračuna konsolidirane opće države, odnosno potrebama za financiranjem u 2013. godini, očekuje se da će javni dug na kraju godine iznositi 195,4 milijarde kuna ili 58,1% BDP-a. Pritom će se na domaću komponentu odnositi 63,6%, a na inozemnu 36,4% ukupnog javnog duga.

Grafikon 1: Kretanje i struktura javnog duga

